



Kunnskapsdepartementet

Deres ref

Vår ref

Dato

2014/6691-MAUHA

16.10.2014

Hørings svar - NOU 2014:5 MOOC til Norge. Nye digitale læringsformer i høyere utdanning

Vi viser til brev fra Kunnskapsdepartementet datert 24.06.14, hvor NOU 2014:5 *MOOC til Norge. Nye digitale læringsformer i høyere utdanning* ble sendt på høring. MOOC-utvalget har gjort et godt og grundig arbeid med å kartlegge utfordringene knyttet til utviklingen av MOOC. Universitetet har følgende kommentarer til innstillingen:

Universitetet i Bergen støtter forslagene i innstillingen om samordning og fellestiltak i Norge og Norden (jf. kapittel 11). Spesielt er det ønskelig å etablere en egen norsk portal for MOOC, og samarbeid mellom læresteder og fagmiljø om nye tilbud. Mens det er viktig at det legges til rette for utvikling av MOOC og andre digitaliseringsprosesser ved institusjonene, er vi imidlertid skeptiske til at styringen fra nasjonale myndigheter skal bli for stor. Endring bør legges til rette for, men ikke tvinges frem. Videre er det viktig at etableringen av en norsk portal gis prioritet slik at institusjonene raskt kan komme ut med MOOC-tilbud.

Universitetet er også noe usikker på om det er riktig ressursbruk at det nasjonalt skal lages en sentral oversikt over internasjonale MOOC-tilbud. Hensikten med forslaget er i utgangspunktet god, men erfaringsmessig krever slike oversikter mye tidsressurser, ikke minst til oppdatering, da slike tilbud raskt går ut på dato. Trolig eksisterer det slike oversikter i andre land som man kan vise til i en norsk portal.

Det er heller ikke selvsagt at det bør settes av noe større beløp til forskning på MOOC. Det er mye å hente på å ta i bruk forskning som er gjort i andre deler verden der MOOC allerede har vært i aktiv bruk i en del år. På den annen side må det forventes at de tilbudene som gis i Norge blir evaluert og gjennomføring og kvalitet analysert som en naturlig del av tilbudene.

I innstillingen refereres det til analyser av deltakermønstre som viser at andelen deltakere som fullfører MOOC er lav, og at deltakerne ofte allerede har høy utdanning og er motivert av nysgjerrighet og interesse for temaet eller for digital undervisning fremfor ønske om å fullføre. På bakgrunn av dette kan det være hensiktsmessig å primært utvikle MOOC som en del av en grad og som supplement til annen undervisning. Samtidig er det viktig å se på

MOOC som en åpen ressurs, og å søke å utvikle et godt pedagogisk tilbud som legger til rette for at flest mulig deltakere fullfører.

I innstillingens kapittel 2 legger utvalget følgende kjennetegn til grunn for sin definisjon av MOOC:

- *tilbud som er nettbaserte*
- *tilbud som er skalerbare med hensyn til antall deltakere*
- *tilbud som er åpne*

Vi opplever at denne definisjonen løses opp i fortsettelsen, og begrepet ser ut til å omfatte alle varianter av nettbaserte studietilbud. Mens det kan være hensiktsmessig å legge vekt på de overordnede fellestrekkene, ser vi det som mindre hensiktsmessig å bruke MOOC som overordnet betegnelse for all nettbasert eller nettstøttet utdanning.

Spørsmålet om verifisering av identiteten til deltakere som vil få badges eller studiepoeng gjennom MOOCs er viktig, og bør diskuteres i forhold til nye eller tilpassede nettbaserte/digitale vurderingsformer (jf. kapittel 8).

Kvalitetssikring er viktig dersom MOOC-eksamener skal gi studiepoeng som kan anerkjennes (jf. kapittel 9). Ulikheter i form og formidling av fagstoff vanskeliggjør imidlertid en direkte sammenligning av MOOC og campusundervisning. Det er i dag store forskjeller mellom MOOCs på markedet når det gjelder kvaliteten på tilbud, opplegg og oppfølging. Her må norske institusjoner og fagmiljø utvikle seg og finne nye måter å formidle fagstoff på. Det kan derfor være for tidlig å diskutere tilpasning av kvalitetsdefinisjonen i MOOC til den eksisterende kvalitetsdefinisjonen i høyere utdanning. Her kan MOOC bidra til nye ideer knyttet til både undervisning og formidling.

Universitetet har stor forståelse for at utvalget oppfatter at dagens praksis med godkjenning av utdanning mellom lærestedene (innpassing) som svært ressurskrevende. Dette kan også bli en mer omfattende utfordring i fremtiden med økende antall MOOC-emner som ønskes innpasset i institusjonene sine studieløp. Vi vil imidlertid vise til at det i årenes løp har blitt gjort flere gjennomganger av praksis på området for å effektivisere uten å lykkes. Før man starter en ny gjennomgang bør man se på erfaringene fra tidligere gjennomganger.

Universitetet i Bergen stiller seg bak utvalgets vurderinger vedrørende potensialet i pedagogiske virkemidler og fremgangsmåter (jf. kapittel 10). Her er det ikke kun behov for nettpedagogikk, men også en om pedagogikk med studentenes læring i sentrum. Vi ser forslagene om insentivordninger, gjerne knyttet opp mot arbeidslivet, og om styrking av den digitale kompetansen hos ansatte og studenter, som positive.

Som nevnt innledningsvis ser vi behovet for en egen norsk MOOC-portal, og tilknytning til nordiske og europeiske portaler (jf. kapittel 11). Når det gjelder valg av nasjonal plattform, kan det være noe tidlig å bestemme dette. Sektoren mangler erfaring på området, og læringseffekten ved å delta på internasjonale plattformer kan være stor. Det kan derfor lønne seg å inngå tidsbegrensede, ikke-eksklusive avtaler med aktører på markedet med lengre erfaring og større kompetanse. Videre er det viktig å evaluere grundig NTNUs nasjonale MOOC-tilbud som i dag gis på plattformen CANVAS, for å vurdere hvilke styrker og svakheter denne plattformen har og hvilke støttefunksjoner som kan tilbys institusjonene fra BIBSYS. Mens myndighetene bør finansiere en felles plattform og bruk av denne, slik at institusjonene ikke får merkostnader knyttet til bruk, er det imidlertid rimelig at institusjonene står for utviklingen av MOOC-tilbudene.

Universitetet stiller seg bak utvalgets anbefaling om at spørsmålene rundt opphavsrett og lisensiering utredes nærmere (jf. kapittel 12). Det er avgjørende at ulike juridiske aspekter i bruken av digitale verktøy blir avklart. Her vil vi foreslå at det gjennomføres et grundig nasjonalt utredningsarbeid, for å sikre at alle involverte institusjoner forholder seg til de samme retningslinjene og vurderingene. Ved Universitetet i Bergen gjennomføres for tiden et omfattende arbeid med å utrede opphavsrettslige spørsmål knyttet til undervisning, som når ferdigstilt kan bidra til utformingen av felles nasjonale retningslinjer på området.

Videre sier universitetet seg enig i utvalgets vurdering om at norske MOOC-tilbud i utgangspunktet skal være gratis (jf. kapittel 16).

Universitetet er imidlertid skeptisk til forslaget om å gi utdanningsstøtte til studenter med mindre enn 50 % studiebelastning (jf. kapittel 17). Studiestøtte bør kun gis i de tilfellene hvor studiebelastningen medfører at man ikke kan arbeide tilstrekkelig ved siden av. Med mindre enn 50 % studiebelastning bør dette imidlertid være gjennomførbart. Vi er i større grad positive til å gi støtte til norske studenter som tar MOOCs produsert utenfor Norge, men ønsker likevel å presisere at man da må ha et tilfredsstillende system for å kvalitetssikre disse utdanningene.

Vennlig hilsen

Oddrun Samdal
viserektor for utdanning

Kjell Bernstrøm
kst. universitetsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevne signaturer.